

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 21 kwietnia 2016 r.

Pozycja 323

POSTANOWIENIE z dnia 13 kwietnia 2016 r. Sygn. akt Ts 4/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Wróbel – przewodniczący i sprawozdawca
Marek Zubik
Stanisław Biernat,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej A. M. P.
w sprawie zgodności:

art. 394² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania
cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, ze zm.) z art. 176 ust. 1 w zw. z art. 78
Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej złożonej do Trybunału Konstytucyjnego 30 grudnia 2015 r. (data nadania) A. M. P. (dalej: skarżąca) zakwestionowała zgodność art. 394² § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) z art. 176 ust. 1 w zw. z art. 78 Konstytucji. Przepis ten skarżąca zaskarżyła „w zakresie, w jakim odmawia biegłemu sądowemu prawa do zażalenia postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie wynagrodzenia za sporządzenie opinii (z wyjątkiem postanowienia wydanego w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji)”.

Skarga została wniesiona w związku z następującą sprawą. Skarżąca, będąca biegłym sądowym z dziedziny ogrodnictwa, sporządziła na zlecenie Sądu Okręgowego w B. (dalej: Sąd Okręgowy w B.) opinię w sprawie ustalenia prawidłowości wykonania prac ogrodowych przez powoda na nieruchomości pozwanego. Postanowieniem z października 2014 r. sąd przyznał skarżącej wynagrodzenie w wysokości 2202,68 zł za sporządzenie opinii. Skarżąca najpierw złożyła wniosek o uzasadnienie tego postanowienia, a następnie kilka pism do Prezesa Sądu Okręgowego w B., w których dalej domagała się sporządzenia uzasadnienia, aby zweryfikować przyczyny zasądzenia przez sąd tylko połowy wnioskowanej przez nią kwoty. 1 sierpnia 2015 r. skarżąca wniosła zażalenie na postanowienie z października 2014 r. Zażalenie to zostało, jak podaje, odrzucone jako spóźnione. Skarżąca w związku z tym wystąpiła 15 września 2015 r. do Sądu Okręgowego w B. z wnioskiem o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z października 2014 r. z uwagi na brak stosownego pouczenia o możliwości zaskarżenia tego postanowienia. Pismem z września

2015 r. Sąd Okręgowy w B. poinformował skarżącą, że orzekał jako sąd drugiej instancji i że na postanowienie w sprawie wynagrodzenia biegłego nie przysługiwało i nie przysługuje zażalenie.

Skarżąca wskazuje, że ostatecznym rozstrzygnięciem, z którym wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych wolności lub praw, jest pismo Sądu Okręgowego w B. z września 2015 r. Zwraca przy tym uwagę na następujący fragment pisma: „Akta sprawy zostają zwrócone do sądu rejonowego już bez rozpoznawania kolejnych pism – zażeń biegłej, wniosków o przywrócenie terminu, albowiem od postanowienia o wynagrodzeniu nie przysługuje żaden środek zażenia (dlatego też nie było żadnych pouczeń)”. Zdaniem skarżącej pismo z września 2015 r. „w sposób definitywny zakończyło podejmowane przez skarżącą (...) różnorakie wysiłki zmierzające do zaskarżenia postanowienia sądu z października 2014 r. celem weryfikacji zawartego w nim rozstrzygnięcia”. W jej ocenie pismo to ostatecznie zamknęło sprawę wysokości przyznanego jej wynagrodzenia i naruszyło jej konstytucyjne prawo do dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Jak podkreśla skarżąca, powołując się na orzecznictwo Trybunału, „niezaskarżalne postanowienia sądu drugiej instancji orzekającego w sprawie po raz pierwszy są niezgodne z Konstytucją”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Skarga konstytucyjna jest szczególnym środkiem ochrony wolności lub praw. Musi ona spełniać wiele przesłanek warunkujących jej dopuszczalność, które zostały określone w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Na etapie wstępnej kontroli Trybunał Konstytucyjny bada, czy skarga spełnia wymagania określone w art. 64-66 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK) i czy nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 77 ust. 3 ustawy o TK.

Skarżąca uczyniła przedmiotem skargi art. 394² § 1 kpc w zakresie, w jakim nie przewiduje on możliwości wniesienia zażenia na postanowienie o przyznaniu biegłemu wynagrodzenia wydane po raz pierwszy przez sąd drugiej instancji. Naruszenie prawa do dwuinstancyjnego postępowania i zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji wiąże z pismem Sądu Okręgowego w B. z września 2015 r.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji przedmiotem skargi konstytucyjnej może być przepis ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekły ostatecznie o konstytucyjnych prawach, wolnościach lub obowiązkach skarżącego. Nie ulega zatem wątpliwości, że w świetle tej regulacji warunkiem zakwestionowania w skardze konstytucyjności określonego przepisu jest uprzednie jego zastosowanie jako podstawy prawnej ostatecznego orzeczenia wydanego przez sąd lub organ administracji publicznej. Wymóg ten ma charakter bezwzględny, prawodawca nie przewiduje możliwości poddania kontroli unormowania, które nie było podstawą prawną orzeczenia sądu lub organu administracji publicznej zapadłego w sprawie skarżącego. Brzmienie art. 79 ust. 1 Konstytucji przesądza zatem o niedopuszczalności nadania biegu skardze w sytuacji, w której skarżący nie przedstawił takiego orzeczenia.

W świetle powyższego Trybunał stwierdza, że do uzyskania orzeczenia wydanego na podstawie kwestionowanego art. 394² § 1 kpc konieczne było wniesienie w stosownym terminie zażenia na postanowienie Sądu Okręgowego w B. z października 2014 r. o przyznaniu skarżącej wynagrodzenia albo wystąpienie z wnioskiem o sporządzenie jego uzasadnienia. Data doręczenia orzeczenia wydanego w wyniku rozpoznania jednego ze wskazanych środków prawnych (tj. postanowienia o odrzuceniu zażenia lub postanowienia o odmowie sporządzenia uzasadnienia) stanowiłaby początek biegu trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Skarżąca błędnie przyjmuje, że pismo z września 2015 r., które otrzymała od Sądu Okręgowego w B., może być uznane za orzeczenie, o jakim mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Pismo to ma jedynie charakter informacyjny, nie rozstrzyga władczo o konstytucyjnych wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącej określonych w Konstytucji. Do rozstrzygnięć mających taki charakter mogło dojść na wcześniejszym etapie postępowania, po złożeniu przez skarżącą stosownych środków prawnych. Trybunał podkreśla, że skarżąca, która kwestionuje wskazany w skardze przepis ze względu na brak możliwości wniesienia środka zaskarżenia, nie może w skardze do Trybunału Konstytucyjnego zastąpić postanowienia o odrzuceniu tego środka albo odmowie sporządzenia uzasadnienia, wydanych na podstawie kwestionowanego przepisu, pismem z sądu o charakterze informacyjnym – przesłanym w odpowiedzi na pismo skarżącej złożone po upływie wielu miesięcy od prawomocnego zakończenia sprawy.

Okoliczność, że pismo Sądu Okręgowego w B. z września 2015 r. nie jest orzeczeniem, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, stanowi podstawę odmowy nadania skardze dalszego biegu zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy o TK w zw. z art. 79 ust. 1 Konstytucji.

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.